

LẬP TRÌNH HỆ THỐNG

ThS. Đỗ Thị Thu Hiền
(hiendtt@uit.edu.vn)

nc.uit.edu.vn

TRƯỜNG ĐH CÔNG NGHỆ THÔNG TIN - ĐHQG-HCM
KHOA MẠNG MÁY TÍNH & TRUYỀN THÔNG
FACULTY OF COMPUTER NETWORK AND COMMUNICATIONS

Tầng 8 - Tòa nhà E, trường ĐH Công nghệ Thông tin, ĐHQG-HCM
Điện thoại: (08)3 725 1993 (122)

Mảng - Cấu trúc dữ liệu

Nhắc lại về các kiểu dữ liệu cơ bản

Đơn vị: bytes

Kiểu dữ liệu	Typical 32-bit	Typical 64-bit	x86-64
char	1	1	1
short	2	2	2
int	4	4	4
long	4	8	8
float	4	4	4
double	8	8	8
long double	–	–	10/16
pointer	4	8	8

Nội dung

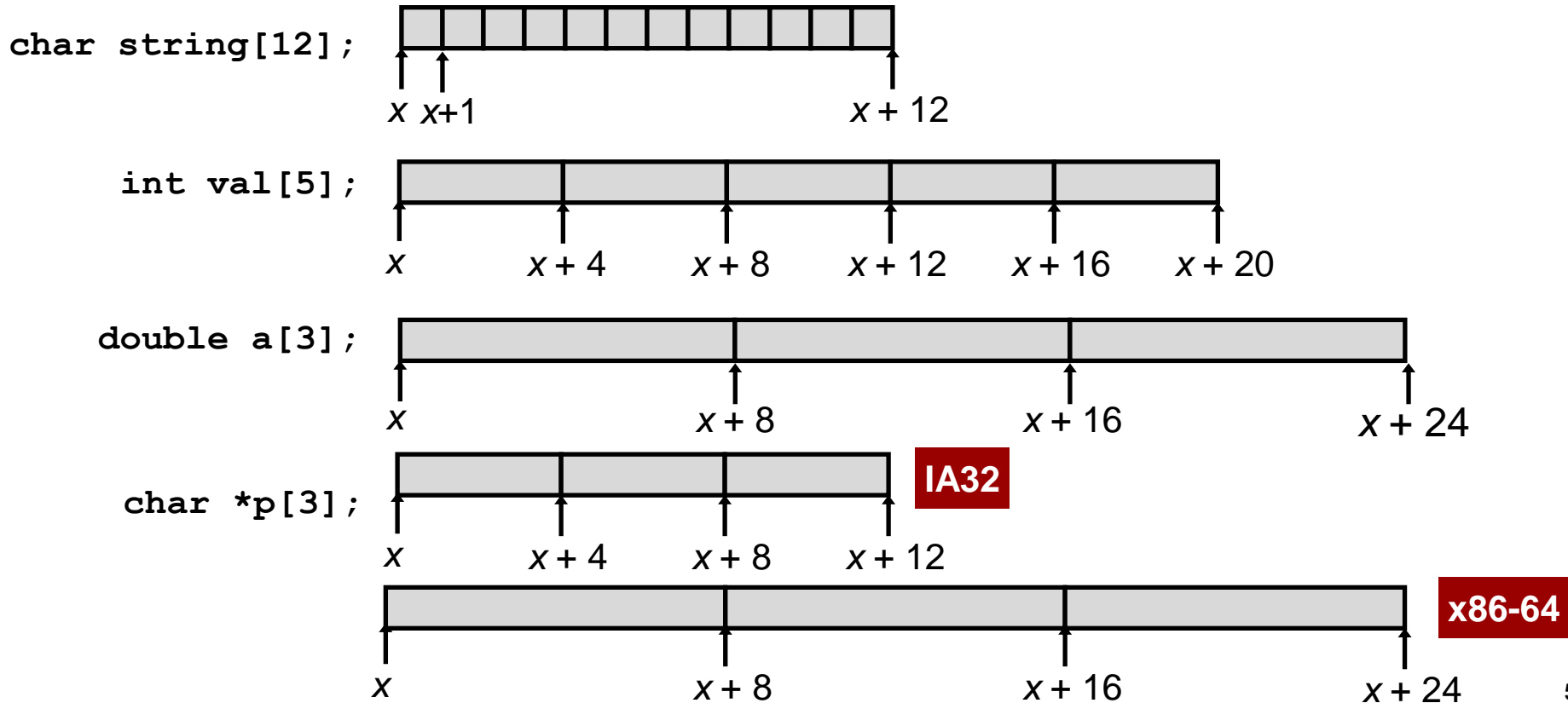
- **Mảng - Array**
 - Mảng 1 chiều
 - Mảng 2 chiều (nested)
 - Mảng nhiều cấp
- **Cấu trúc – Structure**
 - Cấp phát
 - Truy xuất
 - Alignment (căn chỉnh)

Cấp phát mảng

■ Nguyên tắc cơ bản

T $A[L]$;

- Mảng của kiểu dữ liệu T và có độ dài L
- Mảng gồm L phần tử có cùng kiểu dữ liệu T
- Vùng nhớ được cấp phát liên tục với $L * \text{sizeof}(T)$ bytes trong bộ nhớ

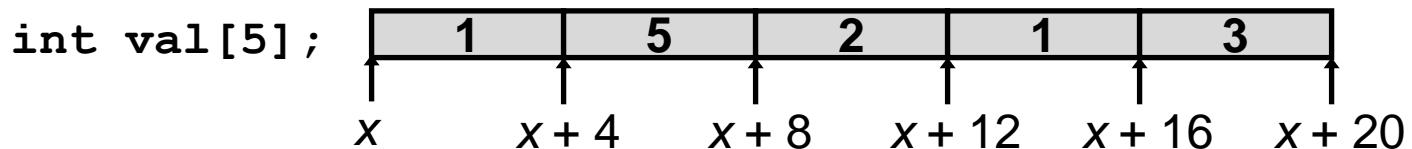

Truy xuất mảng

■ Nguyên tắc cơ bản

T $A[L]$;

- Mảng của kiểu dữ liệu T và có độ dài L
- Định danh A có thể dùng như là con trỏ trỏ đến thành phần 0 của mảng: Type T^*

Tham chiếu	Kiểu dữ liệu	Giá trị	
<code>val[4]</code>	<code>int</code>	3	
<code>val</code>	<code>int *</code>	x	
<code>val+1</code>	<code>int *</code>	$x+4$	
<code>&val[2]</code>	<code>int *</code>	$x+8$	$= val+2$
<code>val[5]</code>	<code>int</code>	??	
<code>*(val+1)</code>	<code>int</code>	5	$= val[1]$
<code>val + i</code>	<code>int *</code>	$x+4\ i$	$= \&val[i]$

Truy xuất mảng: Ví dụ

- Cho các mảng sau trong IA32:

`char A[12];`

`char *B[8];`

`double C[7];`

`double *D[5];`

`char **E[5];`

Điền vào bảng dưới đây các thông tin còn thiếu:

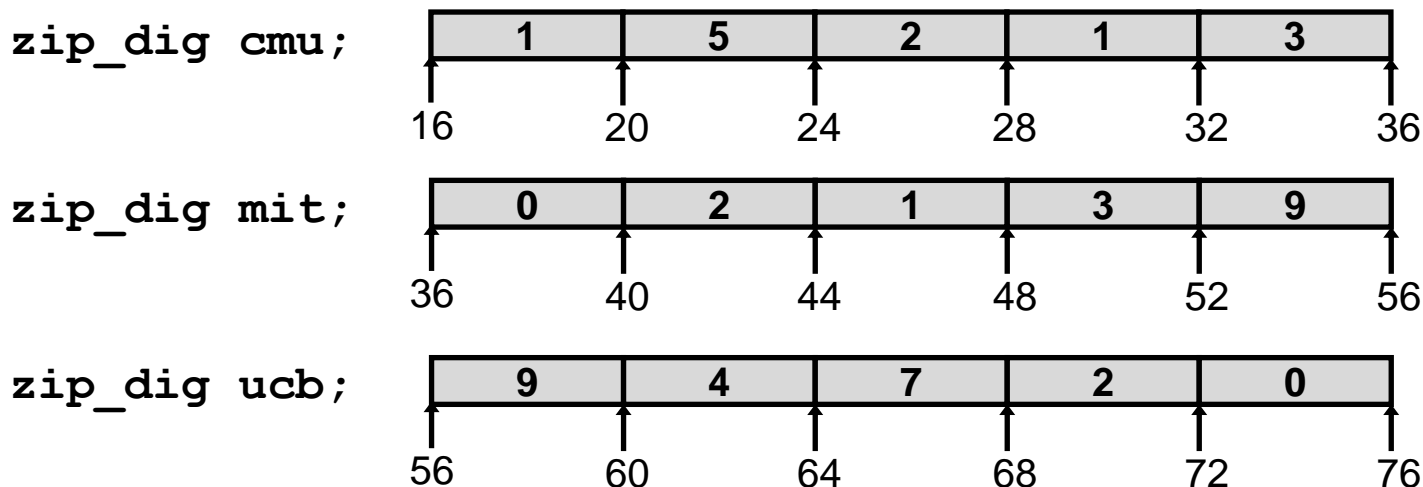
Mảng	Kích thước phần tử (byte)	Tổng kích thước (byte)	Địa chỉ bắt đầu	Địa chỉ phần tử thứ i
A	1	12	x_A	$x_A + i$
B	4	32	x_B	$x_B + 4i$
C	8	56	x_C	$x_C + 8i$
D	4	20	x_D	$x_D + 4i$
E	4	20	x_E	$x_E + 4i$

Mảng: Ví dụ

```
#define ZLEN 5
typedef int zip_dig[ZLEN];

zip_dig cmu = { 1, 5, 2, 1, 3 };
zip_dig mit = { 0, 2, 1, 3, 9 };
zip_dig ucb = { 9, 4, 7, 2, 0 };
```

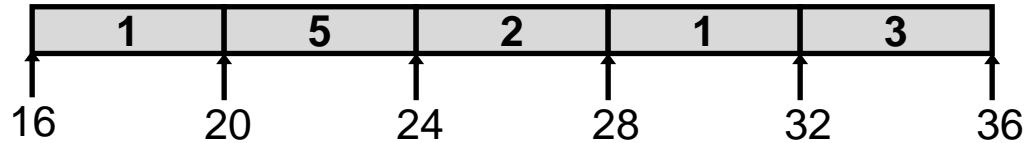
cmu[3] = 1
cmu[5] = 0
mit[4] = 9
mit[7] = 7

- Khai báo “`zip_dig cmu`” tương đương với “`int cmu[5]`”
- Các mảng ví dụ được cấp phát trong các block 20 bytes liên tiếp nhau
 - Không phải lúc nào cũng đảm bảo như vậy

Truy xuất mảng: Ví dụ

zip_dig cmu;


```
int get_digit(zip_dig z, int digit)
{
    return z[digit];
}
```

IA32

```
# %edx = z
# %eax = digit
movl (%edx,%eax,4),%eax # z[dig]
```

$z + 4 * \text{digit}$

- Thanh ghi `%edx` chứa địa chỉ bắt đầu của mảng
- Thanh ghi `%eax` chứa chỉ số index
- Vị trí của giá trị muốn lấy là $4 * \%eax + \%edx$
- Sử dụng tham chiếu ô nhớ `(%edx,%eax,4)`

Vòng lặp trong mảng: Ví dụ (IA32)

```
void zincr(zip_dig z) {  
    int i;  
    for (i = 0; i < ZLEN; i++)  
        z[i]++;  
}
```

- Dùng chỉ số i để tính toán địa chỉ của phần tử z[i].
- Chỉ số i tăng dần qua từng vòng lặp

1. # edx = z	# Địa chỉ của mảng z
2. movl \$0, %eax	# %eax = i
3. jmp .L3	# goto middle
4. .L4:	# loop:
5. addl \$1, (%edx,%eax,4)	# z[i]++
6. addl \$1, %eax	# i++
7. .L3:	
8. cmpl \$5, %eax	# i:5
9. jne .L4	# if !=, goto loop

? Nếu sửa thành `short zip_dig[5]`, đoạn code assembly trên sẽ khác gì?

Dòng code 5 sẽ sửa thành: `addw $1, (%edx, %eax, 2)`

Vòng lặp với con trỏ: Ví dụ (IA32)

```
void zincr_p(zip_dig z) {  
    int *zend = z+ZLEN;  
    do {  
        (*z)++;  
        z++;  
    } while (z != zend);  
}
```



```
void zincr_v(zip_dig z) {  
    void *vz = z;  
    int dt = 0;  
    do {  
        (*((int *) (vz+dt)))++;  
        dt += ISIZE;  
    } while (dt != ISIZE*ZLEN);  
}
```

- Dùng khoảng cách từ phần tử $z[i]$ đến $z[0]$
- Khoảng cách tăng dần qua từng vòng lặp

1.	# edx = z = vz	# Địa chỉ của z
2.	movl \$0, %eax	# dt = 0
3. .L8:		# loop:
4.	addl \$1, (%edx,%eax)	# Increment vz+dt
5.	addl \$4, %eax	# dt += 4
6.	cmpl \$20, %eax	# Compare dt:20
7.	jne .L8	# if !=, goto loop

? Nếu sửa thành `short zip_dig[5]`, đoạn code assembly trên sẽ khác gì?

Dòng 4: `addw $1, (%edx, %eax)`

Dòng 5: `addl $2, %eax`

Dòng 6: `cmpl $10, %eax`

Vòng lặp trong mảng: Ví dụ (x86_64)

```
void zincr(zip_dig z) {  
    size_t i;  
    for (i = 0; i < ZLEN; i++)  
        z[i]++;  
}
```

```
# %rdi = z  
movl    $0, %eax           # i = 0  
jmp     .L3                # goto middle  
.L4:                        # loop:  
addl    $1, (%rdi,%rax,4)  # z[i]++  
addq    $1, %rax           # i++  
.L3:                        # middle  
cmpq    $4, %rax           # i:4  
jbe     .L4                # if <=, goto loop  
rep; ret
```

Mảng 2 chiều (Nested array)

■ Định nghĩa

$T \ A[R][C];$

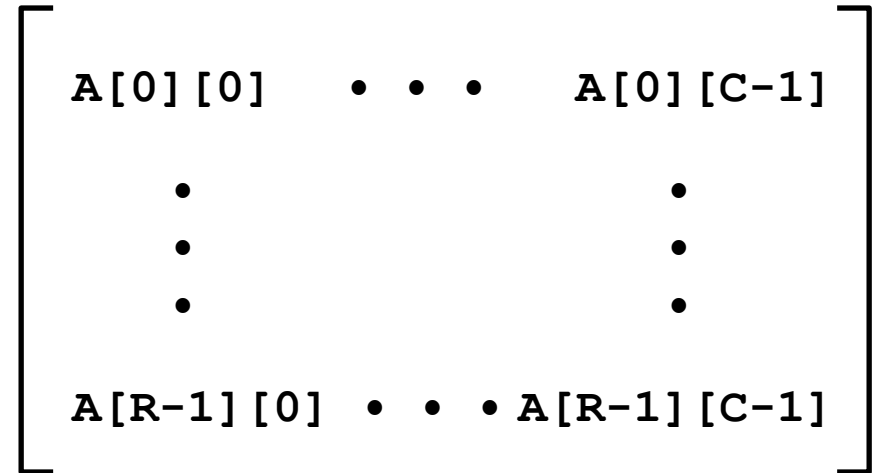
- Mảng 2 chiều của kiểu dữ liệu T
- R dòng, C cột
- Phần tử kiểu T cần K bytes

■ Kích thước mảng

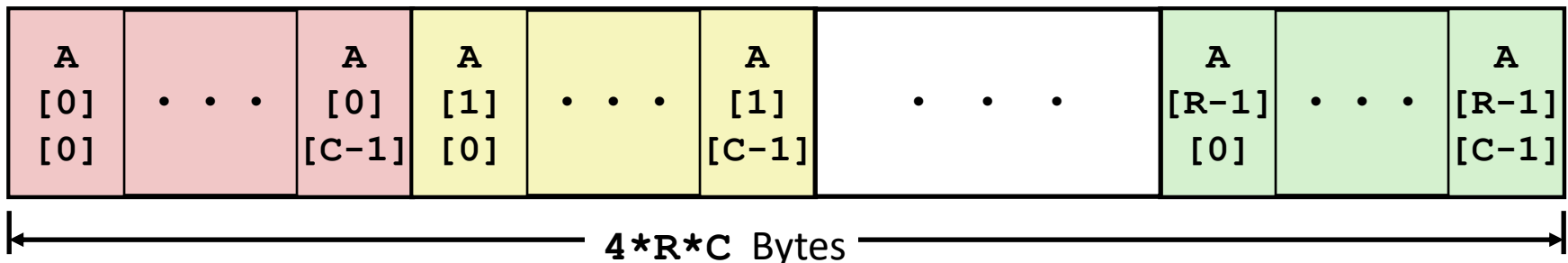
- $R * C * K$ bytes

■ Sắp xếp

- Thứ tự Row-Major

`int A[R][C];`

Mảng 2 chiều: Ví dụ

```
#define PCOUNT 4
zip_dig pgh[PCOUNT] =
    {{1, 5, 2, 0, 6},
     {1, 5, 2, 1, 3 },
     {1, 5, 2, 1, 7 },
     {1, 5, 2, 2, 1 }};
```

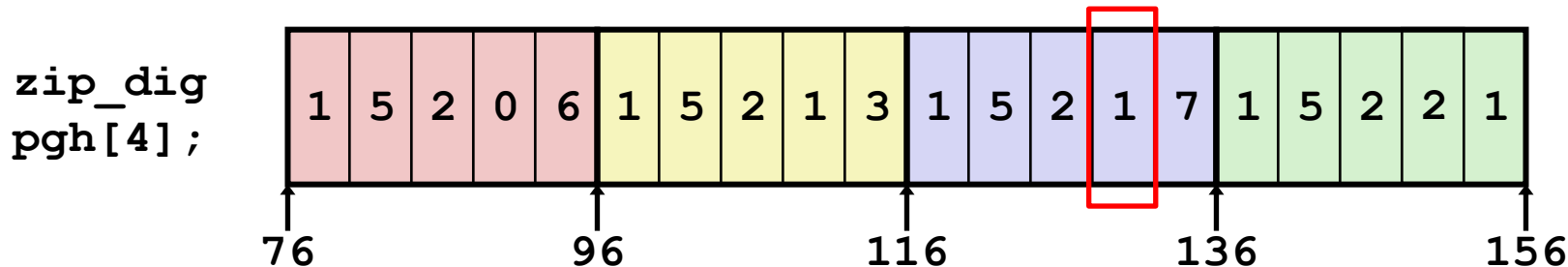
Yêu cầu lấy giá trị 1 trên hình?

Ký hiệu trong C? **pgh[2][3]**

Xác định địa chỉ? **pgh + 2*20 + 3*4**

Địa chỉ của pgh[i][j]?

pgh + 20*i + 4*j

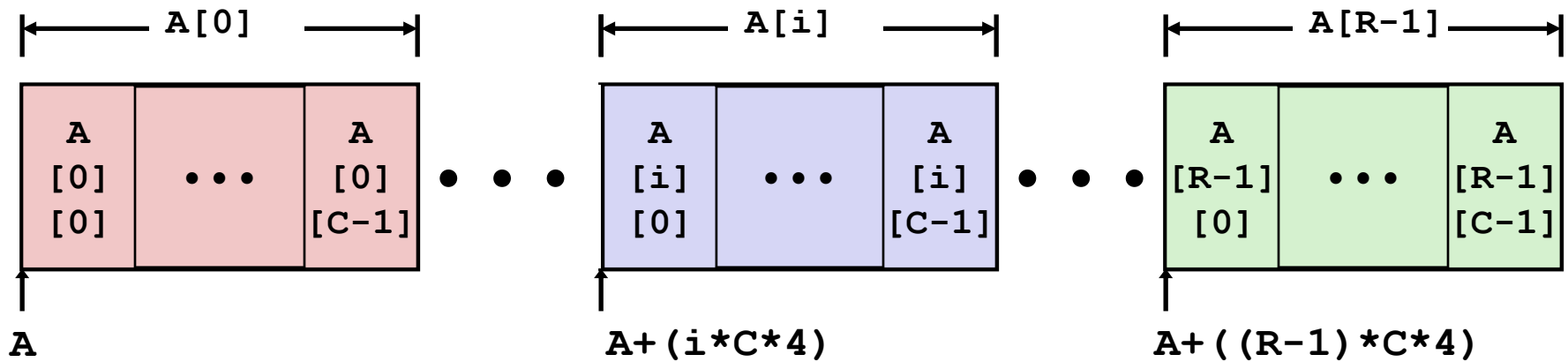
- “zip_dig pgh[4]” tương đương với “int pgh[4][5]”
 - Biến pgh: Mảng 4 phần tử, được cấp phát liên tục
 - Mỗi phần tử là một mảng 5 số int, được cấp phát liên tục
- Sắp xếp tất cả các phần tử đảm bảo theo “Row-Major”

Truy xuất 1 dòng trong mảng 2 chiều

■ Các dòng trong mảng 2 chiều

- $A[i]$ là 1 mảng gồm C phần tử kiểu T
- Mỗi phần tử kiểu T chiếm K bytes.
- Kích thước của 1 mảng nhỏ $A[i]$: $C * K$
- Địa chỉ bắt đầu $A + i * (C * K)$

```
int A[R][C];
```


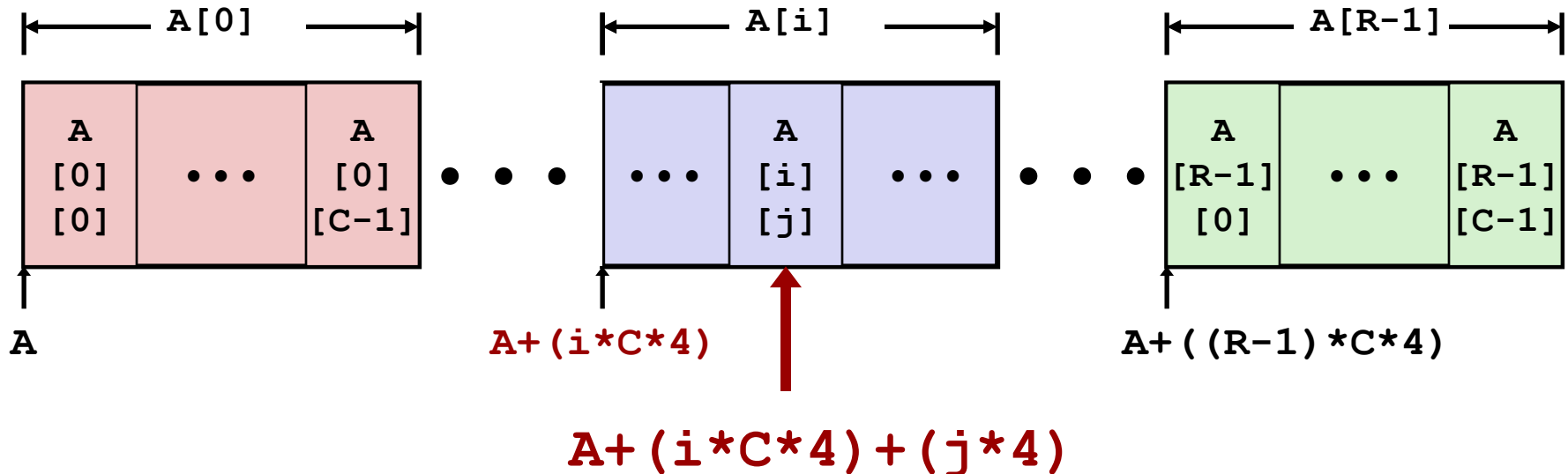
Truy xuất phần tử trong mảng 2 chiều

■ Các phần tử của mảng

- $A[i][j]$ là phần tử có kiểu T , cần K bytes
- Địa chỉ: $A + i * (C * K) + j * K = A + (i * C + j) * K$

địa chỉ của $A[i]$

```
int A[R][C];
```


Truy xuất mảng 2 chiều: Ví dụ

```
int get_pgh_digit
(int index, int dig)
{
    return pgh[index][dig];
}
```

```
movl    8(%ebp), %eax        # index
leal    (%eax,%eax,4), %eax   # 5*index
addl    12(%ebp), %eax        # 5*index+dig # pgh[index]
movl    pgh(,%eax,4), %eax    # offset 4*(5*index+dig)
```

■ Các phần tử của mảng

- `pgh[index][dig]` có kiểu dữ liệu `int`
- Địa chỉ: $\text{pgh} + 20 \cdot \text{index} + 4 \cdot \text{dig}$
 $= \text{pgh} + 4 \cdot (5 \cdot \text{index} + \text{dig})$

■ IA32 Code

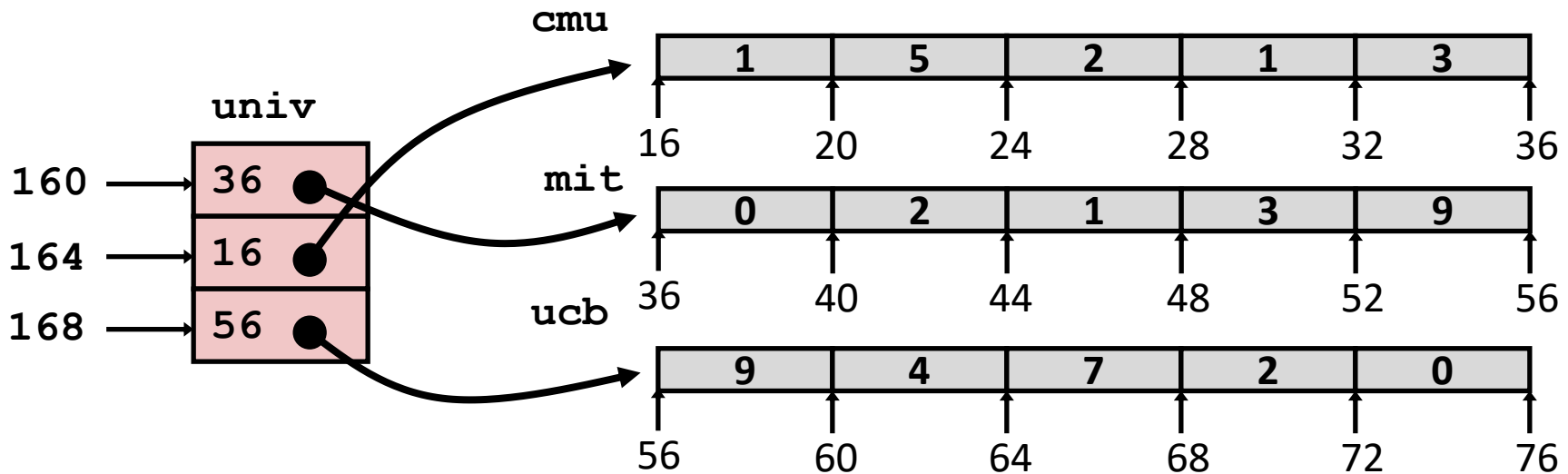
- Tính toán địa chỉ $\text{pgh} + 4 \cdot ((\text{index} + 4 \cdot \text{index}) + \text{dig})$

Mảng nhiều cấp (Multi-Level array)

```
zip_dig cmu = { 1, 5, 2, 1, 3 };  
zip_dig mit = { 0, 2, 1, 3, 9 };  
zip_dig ucb = { 9, 4, 7, 2, 0 };
```

```
#define UCOUNT 3  
int *univ[UCOUNT] = {mit, cmu, ucb};
```

- Biến `univ` là mảng có 3 phần tử
- Mỗi phần tử là 1 con trỏ
 - 4 (hoặc 8) bytes
- Mỗi con trỏ trỏ đến một mảng số `int`

Truy xuất phần tử trong Multi-Level Array

```
int get_univ_digit
(int index, int digit)
{
    return univ[index][digit];
}
```

```
movl    8(%ebp), %eax          # index
movl    univ(,%eax,4), %edx     # p = univ[index]
movl    12(%ebp), %eax         # digit
movl    (%edx,%eax,4), %eax     # p[digit]
```

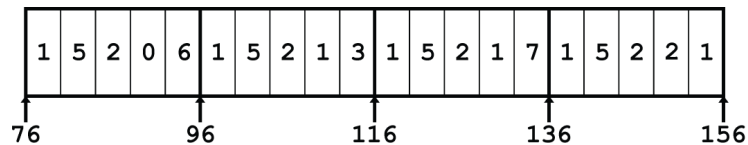
■ Tính toán

- Truy xuất phần tử: **Mem[Mem[univ+4*index]+4*digit]**
- Cần phải đọc bộ nhớ 2 lần
 - Lần 1 để lấy con trỏ trỏ đến mảng chứa phần tử
 - Lần 2 truy xuất phần tử trong mảng

Truy xuất phần tử mảng

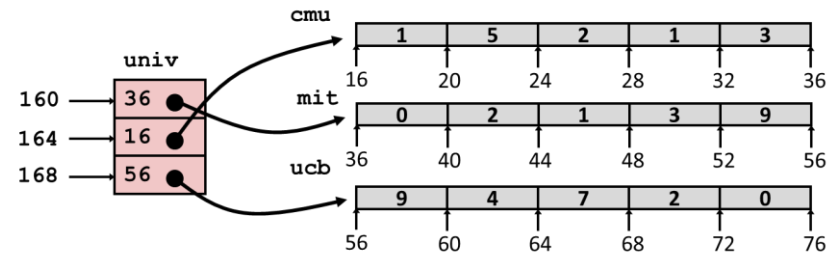
Nested array

```
int get_pgh_digit
(size_t index, size_t digit)
{
    return pgh[index][digit];
}
```


Multi-level array

```
int get_univ_digit
(size_t index, size_t digit)
{
    return univ[index][digit];
}
```


Truy xuất giống nhau trong C, nhưng cách tính toán địa chỉ khác nhau. Ví dụ trong IA32:

`Mem[pgh+20*index+4*digit]`

`Mem[Mem[univ+4*index]+4*digit]`

Ma trận NxN

■ Số chiều cố định

- Số chiều N đã biết khi biên dịch

```
#define N 16
typedef int fix_matrix[N][N];
/* Get element a[i][j] */
int fix_ele(fix_matrix a,
            size_t i, size_t j)
{
    return a[i][j];
}
```

■ Số chiều biến đổi, đánh chỉ số tường minh

- Cách truyền thông để hiện thực mảng động

```
#define IDX(n, i, j) ((i)*(n)+(j))
/* Get element a[i][j] */
int vec_ele(size_t n, int *a,
            size_t i, size_t j)
{
    return a[IDX(n,i,j)];
}
```

■ Số chiều biến đổi, đánh chỉ số ngầm

- Hiện được hỗ trợ trong gcc

```
/* Get element a[i][j] */
int var_ele(size_t n, int a[n][n],
            size_t i, size_t j) {
    return a[i][j];
}
```

Ví dụ: Truy xuất ma trận 16 X 16

■ Các phần tử của mảng

- Địa chỉ $A + i * (C * K) + j * K$
- $C = 16, K = 4$

```
/* Get element a[i][j] */  
int fix_ele(fix_matrix a, size_t i, size_t j) {  
    return a[i][j];  
}
```

```
movl    12(%ebp), %edx    # i  
sall    $6, %edx         # i*64  
movl    16(%ebp), %eax    # j  
sall    $2, %eax         # j*4  
addl    8(%ebp), %eax     # a + j*4  
movl    (%eax,%edx), %eax # *(a + j*4 + i*64)
```

Truy xuất ma trận N x N

■ Các phần tử của mảng

- Địa chỉ $A + i * (C * K) + j * K$
- $C = n, K = 4$

```
/* Get element a[i][j] */  
int var_ele(int n, int a[n][n], int i, int j) {  
    return a[i][j];  
}
```

```
movl    8(%ebp), %eax    # n  
sall    $2, %eax        # n*4  
movl    %eax, %edx      # n*4  
imull   16(%ebp), %edx   # i*n*4  
movl    20(%ebp), %eax   # j  
sall    $2, %eax        # j*4  
addl    12(%ebp), %eax   # a + j*4  
movl    (%eax,%edx), %eax # *(a + j*4 + i*n*4)
```

Mảng: Bài tập 1 (*)

Cho 2 mảng 2 chiều `mat1`, `mat2` với các hằng số `M`, `N` và đoạn mã assembly bên dưới của hàm `sum_element`.

Thử phân tích mã assembly và tìm 2 giá trị cụ thể của `M`, `N`?

```
int mat1[M][N]
int mat2[N][M]

int sum_element(int i, int j) {
    return mat1[i][j] + mat2[j][i];
}
```

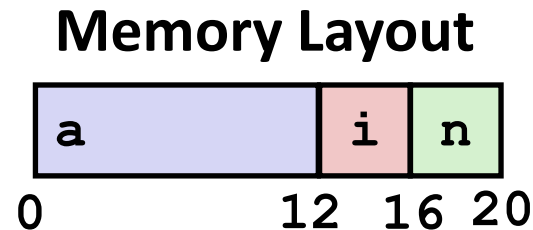
```
1.  movl    8(%ebp), %ecx
2.  movl    12(%ebp), %edx
3.  leal    0(,%ecx,8), %eax
4.  subl    %ecx, %eax
5.  addl    %edx, %eax
6.  leal    (%edx,%edx,4), %edx
7.  addl    %ecx, %edx
8.  movl    mat1(,%eax,4), %eax
9.  addl    mat2(,%edx,4), %eax
```


Nội dung

- **Mảng - Array**
 - Mảng 1 chiều
 - Mảng 2 chiều (nested)
 - Nhiều chiều
- **Cấu trúc – Structure**
 - Cấp phát
 - Truy xuất
 - Alignment (căn chỉnh)

Cấp phát Structure

```
struct rec {  
    int a[3];  
    int i;  
    struct rec *n;  
};
```


■ Ý tưởng

- Là một vùng nhớ được cấp phát liên tục
- Tham chiếu đến các thành phần trong structure bằng tên
- Các thành phần có thể khác kiểu dữ liệu

■ Các trường được sắp xếp dựa trên định nghĩa

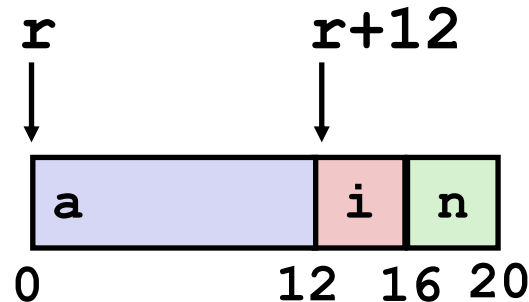
- Ngay cả khi cách sắp xếp khác có thể biểu diễn gọn hơn

■ Compiler quyết định kích thước tổng + vị trí các trường

- Các chương trình mức máy tính không biết về cấu trúc trong source code

Truy xuất structure

```
struct rec {  
    int a[3];  
    int i;  
    struct rec *n;  
};
```


■ Truy xuất các thành phần trong structure dựa trên:

- Con trỏ xác định vị trí **bắt đầu** của structure
- **Offset** hay **khoảng cách** từ vị trí bắt đầu đó của từng thành phần

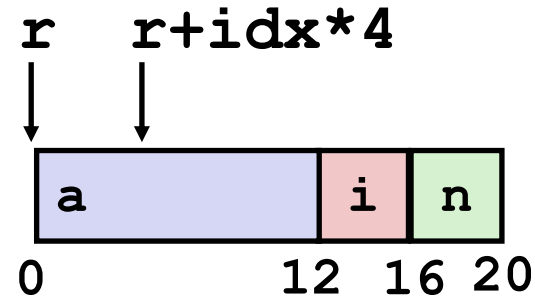
```
void  
set_i(struct rec *r,  
      int val)  
{  
    r->i = val;  
}
```

IA32 Assembly

```
# %edx = val  
# %eax = r  
movl %edx, 12(%eax) # Mem[r+12] = val
```

Con trỏ đến thành phần trong Structure

```
struct rec {  
    int a[3];  
    int i;  
    struct rec *n;  
};
```


■ Tạo con trỏ đến thành phần trong structure

- Offset của mỗi thành phần structure được xác định lúc biên dịch
- Ví dụ: con trỏ đến `a[idx]` trong structure: $r + 4 * idx$

```
int *get_ap(struct rec *r, int idx)  
{  
    return &r->a[idx];  
}
```

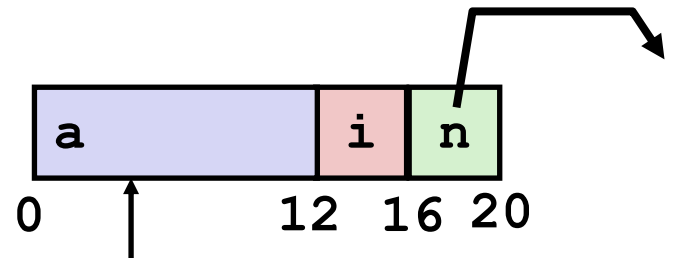
```
movl    12(%ebp), %eax    # Get idx  
sall    $2, %eax          # idx*4  
addl    8(%ebp), %eax     # r+idx*4
```

Ví dụ: Danh sách liên kết

■ C Code

```
void set_val(struct rec *r, int val)
{
    while (r) {
        int i = r->i;
        r->a[i] = val;
        r = r->n;
    }
}
```

```
struct rec {
    int a[3];
    int i;
    struct rec *n;
};
```


Phần tử thứ *i*

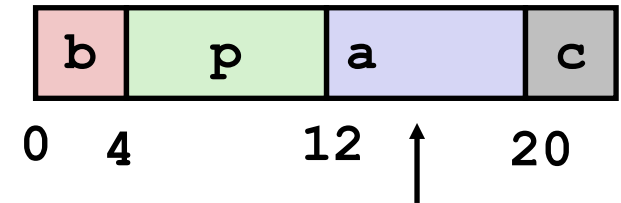
Register	Value
%edx	r
%ecx	val

```
.L17:                                # loop:
    movl    12(%edx), %eax            # r->i
    movl    %ecx, (%edx,%eax,4)      # r->a[i] = val
    movl    16(%edx), %edx           # r = r->n
    testl   %edx, %edx               # Test r
    jne     .L17                     # If != 0 goto loop
```

Ví dụ: Truy xuất structure

■ C Code

```
struct example{  
    int b;  
    double p;  
    short a[4];  
    char* c;  
};
```


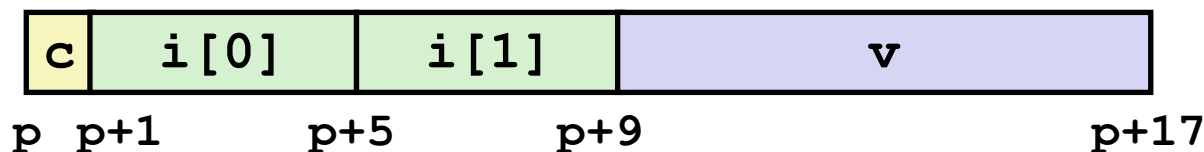
■ Xác định offset của các trường?

Phần tử thứ i

Trường	Offset
b	0
p	4
c	20
$a[i]$	$12 + 2*i$

Structure & Alignment (căn chỉnh)

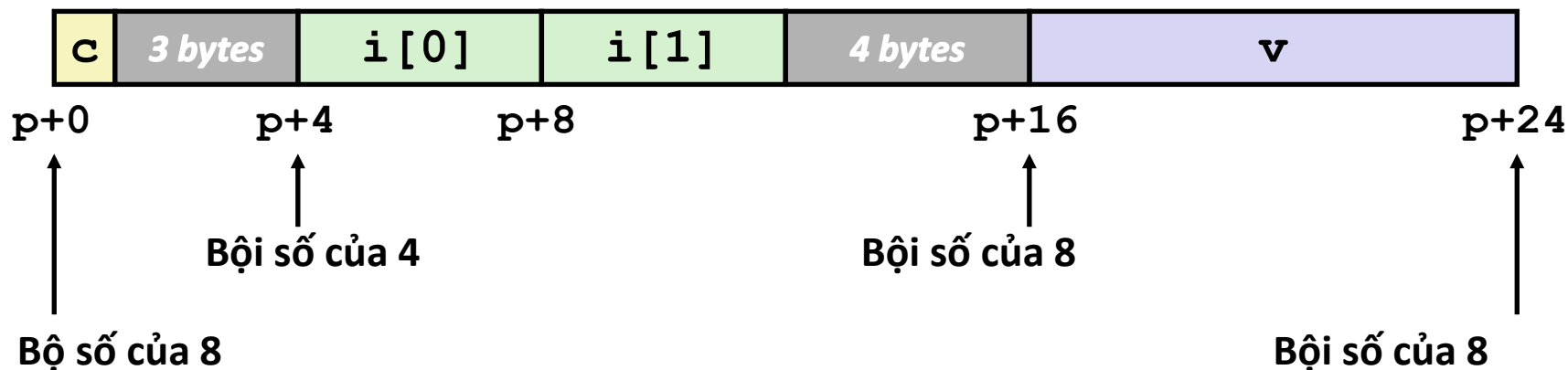
■ Dữ liệu không căn chỉnh


```
struct S1 {  
    char c;  
    int i[2];  
    double v;  
} *p;
```

■ Dữ liệu được căn chỉnh

- Kiểu dữ liệu yêu cầu **K** bytes
- Địa chỉ phải là bội số của **K**

Quy ước căn chỉnh (alignment)

■ Dữ liệu được căn chỉnh

- Kiểu dữ liệu yêu cầu **K** bytes
- Địa chỉ phải là bội số của **K**
- Bắt buộc ở một số hệ thống; được khuyến cáo ở x86_64

■ Vì sao?

- Bộ nhớ được truy xuất bằng các khối 4 hoặc 8 byte (tùy hệ thống)
 - Load hoặc lưu các dữ liệu lớn hơn 8 bytes không hiệu quả
 - Bộ nhớ ảo phức tạp hơn khi dữ liệu lớn hơn 2 pages

■ Compiler

- Thêm những khoảng trống vào structure để đảm bảo căn chỉnh đúng cho các trường dữ liệu

Yêu cầu căn chỉnh (IA32)

- **1 byte: char, ...**
 - Không có ràng buộc về địa chỉ
- **2 bytes: short, ...**
 - Bit thấp nhất của địa chỉ phải bằng 0_2
- **4 bytes: int, float, char * ...**
 - 2 bit thấp nhất của địa chỉ phải bằng 00_2
- **8 bytes: double, ...**
 - Windows (và hầu hết các OS và instruction set khác):
 - 3 bits thấp nhất của địa chỉ phải bằng 000_2
 - Linux:
 - 2 bit thấp nhất của địa chỉ phải bằng 00_2 (xem như xử lý kiểu dữ liệu 4 byte)
- **12 bytes: long double**
 - Windows, Linux:
 - 2 bit thấp nhất của địa chỉ phải bằng 00_2 (xem như xử lý kiểu dữ liệu 4 byte)

Yêu cầu căn chỉnh (x86_64)

- **1 byte: char, ...**
 - Không có ràng buộc về địa chỉ
- **2 bytes: short, ...**
 - Bit thấp nhất của địa chỉ phải bằng 0_2
- **4 bytes: int, float, ...**
 - 2 bit thấp nhất của địa chỉ phải bằng 00_2
- **8 bytes: double, long, char *, ...**
 - 3 bit thấp nhất của địa chỉ phải bằng 000_2
- **16 bytes: long double (GCC on Linux)**
 - 4 bit thấp nhất của địa chỉ phải bằng 0000_2

Đảm bảo căn chỉnh với Structure

■ Trong structure

- Phải đảm bảo yêu cầu căn chỉnh của mỗi thành phần

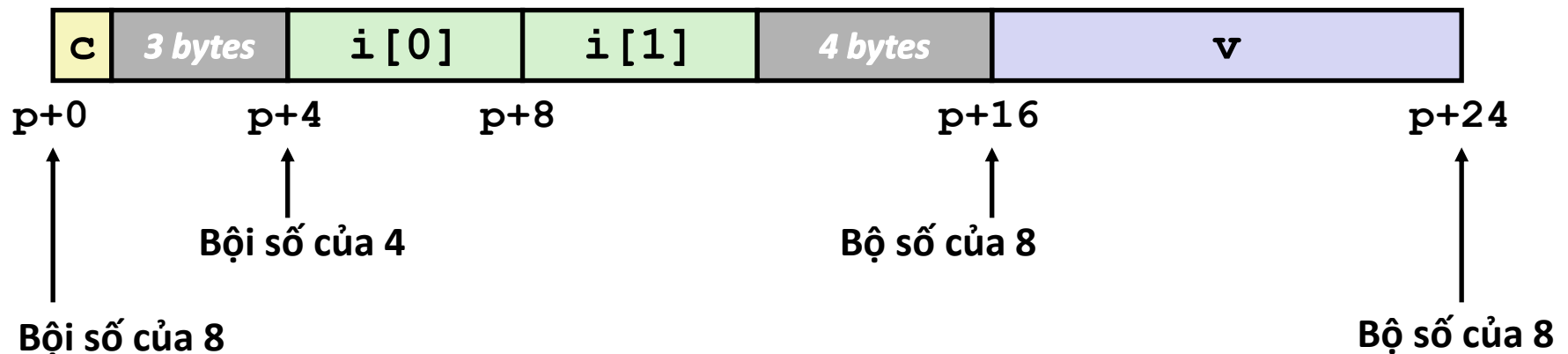
■ Vị trí chung của structure

- Mỗi structure có yêu cầu căn chỉnh **K**
 - **K** = Yêu cầu căn chỉnh lớn nhất của các thành phần
- Địa chỉ bắt đầu & kích thước structure phải là bội số của **K**

```
struct S1 {  
    char c;  
    int i[2];  
    double v;  
} *p;
```

■ Ví dụ:

- **K** = 8, do thành phần có **K** lớn nhất là kiểu **double**

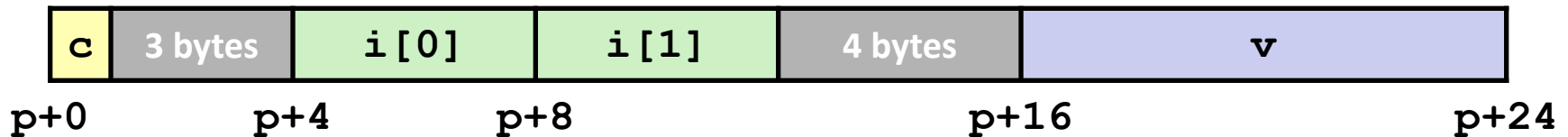

Ví dụ: Các quy ước căn chỉnh khác nhau

■ x86-64 hoặc IA32 Windows:

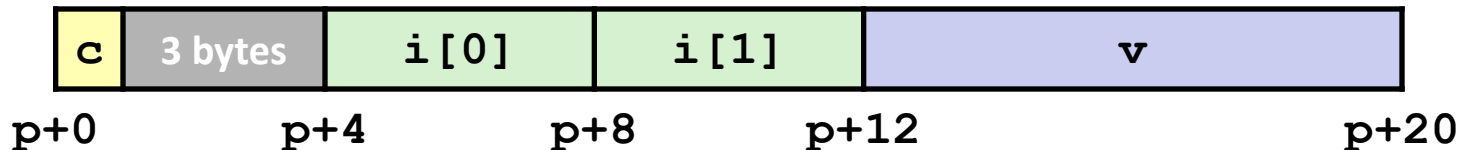
- $K = 8$, do thành phần lớn nhất có kiểu `double`

```
struct S1 {  
    char c;  
    int i[2];  
    double v;  
} *p;
```


■ IA32 Linux

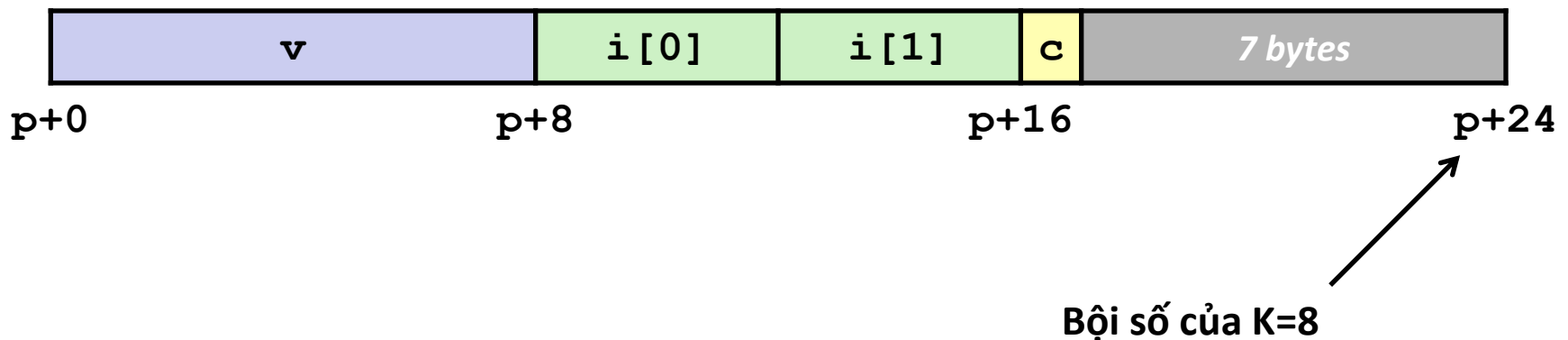
- $K = 4$; kiểu `double` vẫn được xử lý như kiểu dữ liệu 4-byte

Đảm bảo yêu cầu căn chỉnh chung

- Với yêu cầu căn chỉnh lớn nhất **K**
- Structure phải có kích thước là bội số của **K**

```
struct S2 {  
    double v;  
    int i[2];  
    char c;  
} *p;
```


Tiết kiệm không gian lưu trữ

■ Khai báo các kiểu dữ liệu lớn trước

```
struct S4 {  
    char c;  
    int i;  
    char d;  
} *p;
```



```
struct S5 {  
    int i;  
    char c;  
    char d;  
} *p;
```

■ Tác dụng (K=4)

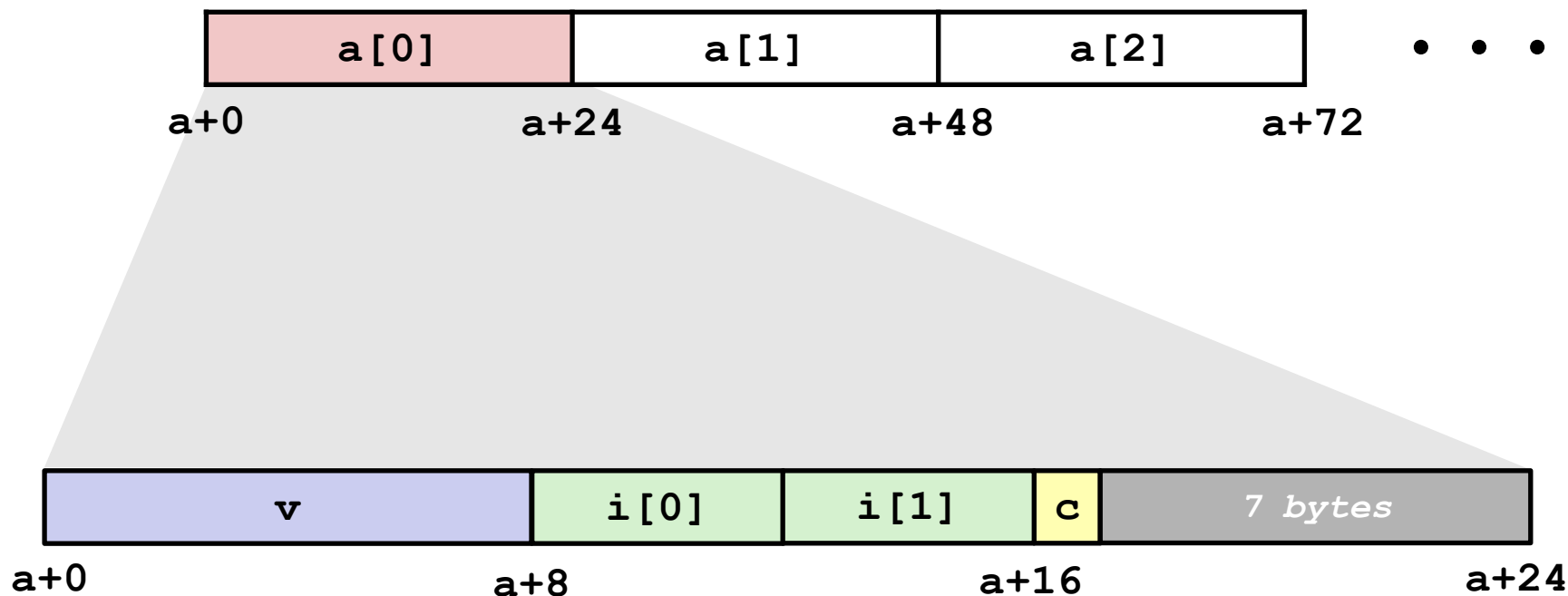

Thêm: Căn chỉnh trong mảng Structures

- Kích thước structure là bội số của K
- Đảm bảo yêu cầu căn chỉnh cho tất cả thành phần

```
struct S2 {  
    double v;  
    int i[2];  
    char c;  
} a[10];
```

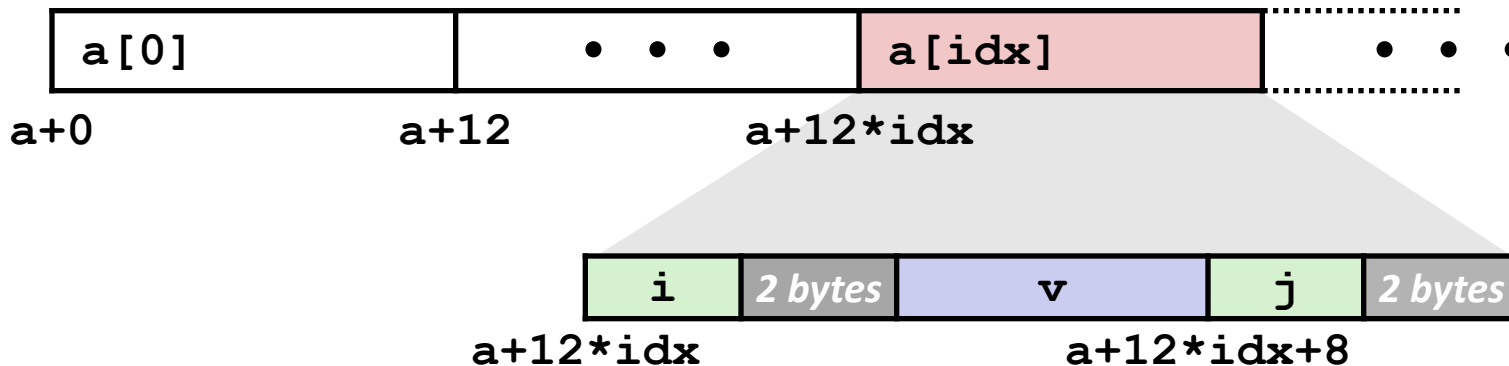
- Structure S2 trong x86_64: $K = 8$

Thêm: Truy xuất phần tử mảng structure

- Offset để truy xuất phần tử mảng a : $12 * idx$
 - `sizeof(S3)=12` gồm cả khoảng trống để căn chỉnh
- Thành phần j nằm ở offset 8 trong structure
- Assembler cung cấp sẵn offset $a+8$
 - Qua quá trình linking

```
struct S3 {  
    short i;  
    float v;  
    short j;  
} a[10];
```



```
short get_j(int idx)  
{  
    return a[idx].j;  
}
```

```
# %eax = idx  
leal (%eax,%eax,2),%eax # 3*idx  
movswl a+8(,%eax,4),%eax
```


Structure & Alignment: Bài tập 1 (*)

Cho định nghĩa cấu trúc như sau được biên dịch trên 1 máy Windows và có yêu cầu alignment.

```
struct {  
    char *a;  
    short b;  
    double c;  
    char d;  
    float e;  
    void *f;  
} foo;
```

- a. Xác định vị trí (offset) của từng trường trong structure này?
- b. Tổng kích thước của structure?
- c. Sắp xếp lại vị trí các trường để hạn chế tối thiểu không gian trống? Offset của các trường và tổng kích thước sau khi sắp xếp lại?

Nội dung

■ Các chủ đề chính:

- 1) Biểu diễn các kiểu dữ liệu và các phép tính toán bit
- 2) Ngôn ngữ assembly
- 3) Điều khiển luồng trong C với assembly
- 4) Các thủ tục/hàm (procedure) trong C ở mức assembly
- 5) Biểu diễn mảng, cấu trúc dữ liệu trong C
- 6) Một số topic ATTT: reverse engineering, bufferoverflow
- 7) Phân cấp bộ nhớ, cache
- 8) Linking trong biên dịch file thực thi

■ Lab liên quan

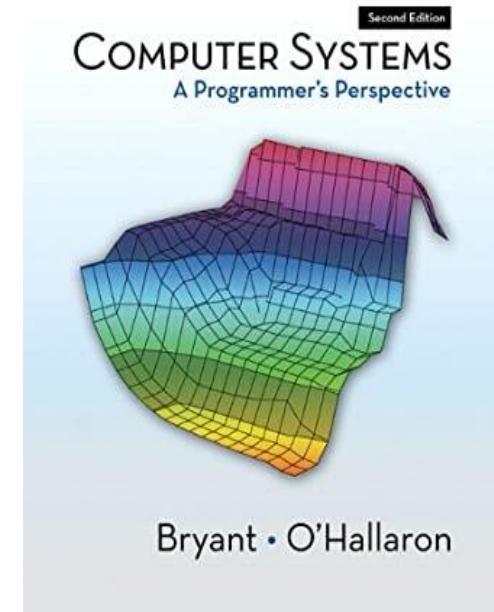
▪ Lab 1: Nội dung <u>1</u>	▪ Lab 4: Nội dung 1, <u>2</u> , 3, <u>4</u> , 5, <u>6</u>
▪ Lab 2: Nội dung 1, <u>2</u> , <u>3</u>	▪ Lab 5: Nội dung 1, <u>2</u> , 3, <u>4</u> , 5, <u>6</u>
▪ Lab 3: Nội dung 1, <u>2</u> , <u>3</u> , <u>4</u> , <u>5</u> , <u>6</u>	▪ Lab 6: Nội dung <u>1</u> , <u>2</u> , <u>3</u> , <u>4</u> , <u>5</u> , <u>6</u>

Giáo trình

■ Giáo trình chính

Computer Systems: A Programmer's Perspective

- Second Edition (CS:APP2e), Pearson, 2010
- Randal E. Bryant, David R. O'Hallaron
- <http://csapp.cs.cmu.edu>

■ Tài liệu khác

- *The C Programming Language*, Second Edition, Prentice Hall, 1988
 - Brian Kernighan and Dennis Ritchie
- *The IDA Pro Book: The Unofficial Guide to the World's Most Popular Disassembler*, 1st Edition, 2008
 - Chris Eagle
- *Reversing: Secrets of Reverse Engineering*, 1st Edition, 2011
 - Eldad Eilam

**KEEP
CALM
AND
ENJOY YOUR
SEMESTER :)**